

Βρυξέλλες, 20 Φεβρουαρίου 2017
(OR. en)

6269/17

Διοργανικός φάκελος:
2016/0397 (COD)

SOC 91
EMPL 61
CODEC 207

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Προεδρία
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	15642/16 SOC 812 EMPL 549 CODEC 1910
Θέμα:	Πρόταση ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 987/2009 για καθορισμό της διαδικασίας εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ και την Ελβετία)

Επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες σημείωμα της Προεδρίας για τον προσανατολισμό των εργασιών επί του ως άνω θέματος, ενόψει της συνόδου του Συμβουλίου EPSCO στις 3 Μαρτίου 2017.

Στις 13 Δεκεμβρίου 2016 η Επιτροπή παρουσίασε πρόταση για την αναθεώρηση ορισμένων κανόνων σχετικά με τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης¹ οι οποίοι προβλέπονται στους κανονισμούς (ΕΚ) αριθ. 883/2004² («βασικός κανονισμός») και 987/2009³ («κανονισμός εφαρμογής»). Ο γενικός στόχος της πρότασης είναι να εκσυγχρονιστούν περαιτέρω οι ενωσιακοί κανόνες για να καταστούν σαφέστεροι και δικαιότεροι, και να βελτιωθεί η δυνατότητα επιβολής τους. Ειδικότερα, η πρόταση επικεντρώνεται στην πρόσβαση σε κοινωνικές παροχές σε τέσσερις τομείς: i) παροχές ανεργίας, ii) παροχές μακροχρόνιας φροντίδας, iii) παροχές οικονομικά μη ενεργών μετακινούμενων πολιτών και iv) οικογενειακές παροχές. Η Επιτροπή προτείνει επίσης να ενισχυθούν οι διοικητικοί κανόνες για τον συντονισμό της κοινωνικής ασφάλισης για v) τους αποσπασμένους εργαζομένους και να παρασχεθούν στις αρχές των κρατών μελών καλύτερα μέσα για την αντιμετώπιση δυνητικά αθέμιτων πρακτικών ή καταχρήσεων.

Εκσυγχρονισμός του συντονισμού της ευρωπαϊκής κοινωνικής ασφάλισης

Το δικαίωμα των πολιτών της ΕΕ και των οικογενειών τους να κυκλοφορούν ελεύθερα και να διαμένουν σε οποιοδήποτε κράτος μέλος κατοχυρώνεται στις Συνθήκες της ΕΕ και θεωρείται ακρογωνιαίος λίθος της ενωσιακής ολοκλήρωσης. Κάθε πολίτης έχει το δικαίωμα να μεταβαίνει ελεύθερα σε άλλο κράτος μέλος για να εργαστεί ή να αναζητήσει εργασία, καθώς και να διαμένει εκεί για τον σκοπό αυτό. Η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων είναι μια από τις τέσσερις θεμελιώδεις ελευθερίες της ενιαίας αγοράς και αποτελεί κεντρικό στοιχείο για την ενίσχυση της οικονομίας της ΕΕ βάσει των οικονομικών ελευθεριών και για την προστασία των δικαιωμάτων των εργαζομένων.

---

¹ COM (2016) 815

² Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας, ΕΕ L 166 της 30.4.2004, σ. 1· διορθωτικό στην ΕΕ L 200 της 7.6.2004.

³ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 987/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για καθορισμό της διαδικασίας εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας, ΕΕ L 284 της 30.10.2009.

Η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και των εργαζομένων δεν θα ήταν δυνατή χωρίς ενωσιακούς κανόνες για τον συντονισμό της κοινωνικής ασφάλισης. Κάθε κράτος μέλος διατηρεί την αρμοδιότητα για τον σχεδιασμό και το πεδίο εφαρμογής του δικού του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, χωρίς εναρμόνιση των εθνικών συστημάτων. Οι κανόνες παρέχουν ασφάλεια δικαίου στους πολίτες για τους οποίους ισχύει καθεστώς κοινωνικής ασφάλισης σε διασυνοριακές καταστάσεις, προκειμένου να μην μένει κανείς χωρίς προστασία ούτε να έχει διπλή κάλυψη σε διασυνοριακή κατάσταση. Με την διαφύλαξη των δικαιωμάτων κοινωνικής ασφάλισης και την άρση των έμμεσων εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων και των υπηρεσιών, παρέχεται στους μετακινούμενους πολίτες της ΕΕ πραγματική δυνατότητα να ζήσουν ή να εργαστούν σε άλλη χώρα.

Η κοινωνική και οικονομική πραγματικότητα στα κράτη μέλη εξελίσσεται συνεχώς. Κατά συνέπεια, η προσαρμογή των κανόνων ώστε να αντανακλούν τις αλλαγές της κατάστασης ήταν ένας από τους βασικούς κινητήριους σκοπούς του προτεινόμενου κειμένου. Ο εκσυγχρονισμός του νομικού πλαισίου θα έχει ως αποτέλεσμα μεγαλύτερη νομική σαφήνεια, πιο δίκαιη και ισότιμη κατανομή της οικονομικής επιβάρυνσης μεταξύ των κρατών μελών και διοικητική απλούστευση και εκτελεστότητα των κανόνων. Με τον τρόπο αυτό, θα διασφαλίζεται η ίση μεταχείριση των Ευρωπαίων πολιτών που είναι ασφαλισμένοι σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία κοινωνικής ασφάλισης και θα διευκολύνεται ουσιαστικά η άσκηση των δικαιωμάτων τους όταν μετακινούνται από ένα κράτος μέλος σε άλλο.

Αναγκαία αναθεώρηση

Μετά την έναρξη ισχύος των υφιστάμενων κανονισμών στις 1 Μαΐου 2010, το πλαίσιο εντός του οποίου ενεργούν τα κράτη μέλη έχει αλλάξει σε μεγάλο βαθμό. Διάφορα κράτη μέλη αντιμετώπισαν πολλαπλές κρίσεις, και ειδικότερα κρίση του δημόσιου χρέους, με ισχυρές πιέσεις στους εθνικούς προϋπολογισμούς και τις κοινωνικές δαπάνες. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θέσπισαν νέα μέτρα στα εθνικά συστήματα κοινωνικής πολιτικής τους για να ανταποκριθούν στις νέες προκλήσεις και στις δημογραφικές αλλαγές. Επιπλέον, τα τελευταία χρόνια, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέδωσε σειρά αποφάσεων στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης, οι οποίες ανταποκρίθηκαν ουσιαστικά σε αυτό το μεταβαλλόμενο πλαίσιο. Εξάλλου, σε ορισμένες περιπτώσεις, η έλλειψη σαφήνειας όσον αφορά τα συγκεκριμένα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις και οι αποκλίσεις ως προς την ερμηνεία των κανόνων έχουν λειτουργήσει ως κινητήριοι μοχλοί για την επικαιροποίηση των υφιστάμενων κανόνων συντονισμού.

Οι σαφέστεροι και πιο εύκολα εκτελεστοί κανόνες είναι προς το συμφέρον των κρατών μελών, των πολιτών και των επιχειρήσεων. Οι βελτιωμένοι κανόνες θα ευνοήσουν τις ευκαιρίες και προϋποθέσεις για την κινητικότητα του εργατικού δυναμικού και για την προστασία των δικαιωμάτων των εργαζομένων, ενώ παράλληλα θα παράσχουν στις εθνικές αρχές αποτελεσματικά μέσα για την καταπολέμηση της κατάχρησης και της απάτης.

Η πρόταση της Επιτροπής

i) Οι προτεινόμενες αλλαγές στον τομέα των **παροχών ανεργίας** που ενισχύουν τη σύνδεση μεταξύ του κράτους μέλους όπου ο ασφαλισμένος συμβάλλει (ή έχει συμβάλει) στη χρηματοδότηση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης και της υποχρέωσης να χορηγούνται παροχές, έχουν σκοπό να διευκολύνουν την ελεύθερη κυκλοφορία των ατόμων που αναζητούν εργασία, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι έχουν ληφθεί μέτρα για να αποφευχθεί η αδικαιολόγητη επιβάρυνση στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης του κράτους μέλους υποδοχής. Επιτρέπεται στα άτομα που αναζητούν εργασία να εξαγάγουν τις παροχές ανεργίας για περίοδο τουλάχιστον 6 μηνών, εν αντιθέσει με την ισχύουσα ελάχιστη περίοδο 3 μηνών. Έτσι θα τους δίνονται, σύμφωνα με την Επιτροπή, καλύτερες ευκαιρίες για ανεύρεση εργασίας και θα αντιμετωπιστεί η ανεργία και η αναντιστοιχία δεξιοτήτων σε επίπεδο ΕΕ.

Για τους μεθοριακούς εργαζόμενους (εργαζόμενους που ζουν σε μια χώρα, εργάζονται σε άλλη και επιστρέφουν στην κατοικία τους τουλάχιστον μια φορά την εβδομάδα), το κράτος μέλος στο οποίο εργάστηκαν τους τελευταίους 12 μήνες θα είναι υπεύθυνο για την καταβολή των παροχών ανεργίας. Εν προκειμένω, λαμβάνεται υπόψη η αρχή ότι το κράτος μέλος που έχει λάβει τις εισφορές θα πρέπει να καταβάλει τις παροχές. Τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτούν ότι, όποιος έχει εργαστεί για τουλάχιστον 3 μήνες στο έδαφός τους προτού μείνει άνεργος, μπορεί να βασιστεί σε προηγούμενη εμπειρία σε άλλο κράτος μέλος προκειμένου να ζητήσει παροχές ανεργίας.

ii) Προστίθεται επίσης στην πρόταση νέο κεφάλαιο σχετικά με τον συντονισμό **των παροχών μακροχρόνιας φροντίδας**. Στόχος του είναι να δώσει τον ορισμό της μακροχρόνιας φροντίδας και των παροχών αυτών ώστε να συμπεριληφθούν σε νέο παράρτημα του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004. Προβλέπεται συνεπώς ένα κατάλληλο και σταθερό καθεστώς για τη μακροχρόνια φροντίδα που θα διασφαλίζει ισομερή καταμερισμό των επιβαρύνσεων μεταξύ των κρατών μελών και θα παρέχει νομική σαφήνεια και διαφάνεια για τους πολίτες, τα θεσμικά όργανα και άλλους ενδιαφερομένους.

iii) Με βάση τη νομολογία του Δικαστηρίου, η πρόταση διευκρινίζει περαιτέρω ότι τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίζουν να μην χορηγήσουν **ορισμένες παροχές κοινωνικής ασφάλισης σε οικονομικά μη ενεργούς** μετακινούμενους πολίτες. Αυτό σημαίνει ότι τα πρόσωπα που δεν εργάζονται ούτε αναζητούν ενεργά εργασία έχουν μόνον νόμιμο δικαίωμα διαμονής, σύμφωνα με την οδηγία περί διαμονής 2004/38/EK, όταν διαθέτουν τα μέσα διαβίωσης και πλήρη υγειονομική κάλυψη. Οι τροπολογίες αυτές είναι αποτέλεσμα μιας σειράς αποφάσεων του Δικαστηρίου που απαιτούσαν την τροποποίηση των κανονισμών για λόγους σαφήνειας, διαφάνειας και ασφάλειας δικαίου. Τα κράτη μέλη δύνανται να επιλέξουν να περιορίσουν την ίση μεταχείριση όσον αφορά ειδικές μη ανταποδοτικού τύπου παροχές σε χρήμα σαν να επρόκειτο για «κοινωνικές παροχές» κατά τα οριζόμενα στην οδηγία 2004/38/EK, και όσον αφορά άλλες παροχές κοινωνικής ασφάλισης που ζητούν οικονομικά μη ενεργοί πολίτες στο βαθμό που επιτρέπεται από την εν λόγω οδηγία. Η νομολογία αυτή, που επί του παρόντος δεν λαμβάνεται υπόψη στον κανονισμό, συνεπάγεται ότι η πρόσβαση σε παροχές για οικονομικά μη ενεργούς πολίτες στο κράτος μέλος υποδοχής ενδέχεται να υπόκειται στην προϋπόθεση, μεταξύ άλλων, ότι οι πολίτες αυτοί έχουν νόμιμο δικαίωμα διαμονής στο εν λόγω κράτος μέλος.

iv) Η πρόταση περιλαμβάνει επίσης νέες διατάξεις σε σχέση με τον συντονισμό των **οικογενειακών παροχών** που προορίζονται να αντικαταστήσουν το εισόδημα κατά τις περιόδους ανατροφής τέκνων και είναι γνωστές και ως «επιδόματα ανατροφής τέκνων». Τα επιδόματα αυτά προορίζονται να αντισταθμίσουν την απώλεια εισοδήματος που υφίστανται οι γονείς κατά τις περιόδους ανατροφής τέκνων. Με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις, τα επιδόματα ανατροφής τέκνων θα θεωρούνται ατομικά και προσωποπαγή δικαιώματα του γονέα και όχι παροχές για την οικογένεια ως σύνολο, και επομένως το δευτερευόντως αρμόδιο κράτος μέλος θα έχει το προαιρετικό δικαίωμα να παρεκκλίνει από τους κανόνες περί μη συρροής παροχών και να καταβάλει τα επιδόματα εξ ολοκλήρου στους δικαιούχους. Τα οικεία κράτη μέλη θα παρατίθενται σε παράρτημα.

ν) Στόχος της πρότασης είναι να ενισχυθούν οι διοικητικοί κανόνες για τον συντονισμό της κοινωνικής ασφάλισης για τους **αποσπασμένους εργαζομένους**. Επιδιώκει να αποσαφηνίσει τους κανόνες σύγκρουσης νόμων για τον προσδιορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας, καθώς και τη σχέση μεταξύ των κανονισμών και της οδηγίας 96/71/EK σχετικά με την απόσπαση εργαζομένων στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών. Ενισχύει τους διοικητικούς κανόνες για τον συντονισμό της κοινωνικής ασφάλισης όσον αφορά την ανταλλαγή πληροφοριών και την επαλήθευση του καθεστώτος κοινωνικής ασφάλισης των εν λόγω εργαζομένων, ώστε να αποφεύγονται τυχόν αθέμιτες πρακτικές ή καταχρήσεις. Σύμφωνα με το άρθρο 291 της ΣΛΕΕ, η πρόταση αναθέτει επίσης νέες εκτελεστικές αρμοδιότητες στην Επιτροπή ώστε να αποσαφηνίσει ενιαία προσέγγιση για την έκδοση, την επαλήθευση και την ανάκληση του φορητού εγγράφου A1 (πιστοποιητικό σχετικά με τη νομοθεσία κοινωνικής ασφάλισης που εφαρμόζεται στον κάτοχό του).

***

Με τα δεδομένα αυτά, η συζήτηση θα πρέπει να συμβάλει στη διαμόρφωση βασικών πολιτικών κατευθύνσεων στον υπό αναθεώρηση τομέα, προκειμένου να βελτιωθεί ο συντονισμός των κανόνων κοινωνικής ασφάλισης της ΕΕ, να αυξηθεί η νομική σαφήνεια, να εξασφαλιστεί δίκαιη και ισότιμη κατανομή των επιβαρύνσεων, καθώς και να απλουστευθούν οι διοικητικοί κανόνες ώστε να διευκολυνθεί η επιβολή τους.

Οι υπουργοί καλούνται να εξετάσουν συγκεκριμένα τα βασικά ζητήματα, όπως επισημαίνονται στις ακόλουθες ερωτήσεις:

- 1) Το Δικαστήριο έχει καταστήσει σαφές ότι η ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών συνεπάγεται δικαιώματα και υποχρεώσεις. Ενώ όλοι οι πολίτες της ΕΕ έχουν το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας, ανεξάρτητα από το αν είναι οικονομικά ενεργοί ή όχι, η ελεύθερη κυκλοφορία δεν αποτελεί άνευ όρων δικαίωμα για ελεύθερη πρόσβαση στα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης άλλων κρατών μελών.
  - *Η προτεινόμενη κωδικοποίηση της πρόσφατης νομολογίας σχετικά με την πρόσβαση οικονομικά μη ενεργών πολιτών σε παροχές κοινωνικής ασφάλισης στο κράτος μέλος υποδοχής θα συμβάλει στην αύξηση της νομικής σαφήνειας;*

- 2) Η πρόταση της Επιτροπής αποσκοπεί στην ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των φορέων και των επιθεωρήσεων εργασίας προκειμένου να διασφαλίζεται ότι οι εθνικές αρχές διαθέτουν τα κατάλληλα μέσα για να επαληθεύουν το καθεστώς κοινωνικής ασφάλισης των αποσπασμένων και άλλων εργαζομένων με μεγάλη κινητικότητα και να αντιμετωπίζουν δυνητικά αθέμιτες ή καταχρηστικές πρακτικές.
- *Οι προτεινόμενες αλλαγές σχετικά με το φορητό έγγραφο ΑΙ διευκολύνουν την καλύτερη εφαρμογή των υφιστάμενων κανόνων για την κοινωνική ασφάλιση; Ποια άλλα σχετικά μέτρα θα μπορούσαν να συμβάλουν στην επίτευξη αυτού του στόχου;*
- 3) Στην εκτίμηση επιπτώσεων που συνοδεύει την παρούσα πρόταση έχουν προσδιοριστεί διάφορα προβλήματα, όπως η άνιση κατανομή της οικονομικής επιβάρυνσης, ο κίνδυνος απώλειας της προστασίας ή διπλές πληρωμές, η έλλειψη διαφάνειας και ασφάλειας δικαίου για τους πολίτες και τους φορείς, η άνιση μεταχείριση πολιτών που βρίσκονται σε παρόμοιες καταστάσεις και αντικίνητρα στην εργασία ή στη συνέχιση της εργασίας σε άλλο κράτος μέλος.
- *Οι προτεινόμενες τροποποιήσεις καλύπτουν επαρκώς τα προβλήματα που επισημάνθηκαν στην εκτίμηση επιπτώσεων; Υπάρχουν άλλα προβλήματα τα οποία η πρόταση δεν έχει θίξει;*
-